

ФАКТИЧКА КОНЗУМАЦИЈА НА ПАША

ЗНАЧЕЊЕ НА ПАСИШНАТА ХРАНА ЗА СТОЧАРСТВОТО

Пашата е основна храна во текот на летото на најголемиот дел од домашните животни. Посебно за нашата земја пасиштата имаат големо значење за исхрана на овците и говедата.

ЗНАЧЕЊЕ НА ПАСИШНАТА ХРАНА ЗА СТОЧАРСТВОТО

Пашната исхрана на домашните животни има редица предности пред шталската, од кои поглавни се:

- а) Тревата на добро одржувано пасиште е полноцена, ги содржи сите неопходни хранливи материи и витамини. Освен тоа, при правилното организирано пасење животните ја користат тревата во млада возраст, кога таа содржи најмногу и најлесно достапни за животните хранливи материи.
- б) Пашата е споредбено најевтина, бидејќи не е поврзана со големи издатоци на труд и средства.

ЗНАЧЕЊЕ НА ПАСИШНАТА ХРАНА ЗА СТОЧАРСТВОТО

- в) Пасењето на животните на добро одржувани пасишта е најздравиот начин на хранење на домашните животни, зошто тие се во постојано движење и се наоѓаат на чист воздух и сонце.
- г) Правилно организираното пасење се одразува повољно и на составот и трајноста на растителната вегетација на самите пасишта.

ВИДОВИ НА ПАСИШТА И НАЧИНИ НА КОРИСТЕЊЕ

Според времето на користење, пасиштата се делат на два вида:

- Постојани
- Времени (пократкотрајни или подолготрајни) кои најчесто се во близина на фармите и влезени се во зелениот конвеер.

ВИДОВИ НА ПАСИШТА И НАЧИНИ НА КОРИСТЕЊЕ

Се разликуваат два начини на користење на пасиштата:

➤ Несистемско и

➤ Системско

При несистемското користење животните се пуштаат на пасиштата преку цело време на годината без никаков ред и по целата пашна површина.

При системското пасење тие не се пуштаат одеднадеж на целото пасиште, туку на одделни парцели во определени временски интервали.

Несистемското пасење е најпримитивното и нерационално искористување на пасиштата.

Извесно подобрување на несистемското пасење е т.н. пасење “од рака”.

ВИДОВИ НА ПАСИШТА И НАЧИНИ НА КОРИСТЕЊЕ

- Системското пасење е организирано и под целосна контрола на човекот, од една страна, за да се обезбеди најрационално искористување на пашата, и од друга страна, создавање на најдобри услови за развојот на најценетите пасишни треви, односно обезбедување на постојано обилна и квалитетна паша.
- Со правилното парцелно-прегонско-пределно пасење се зголемува продуктивноста на пасиштата. Така во просек продуктивноста се зголемува за 20-25%, на сварливите протеини за 40-50%.
- При системското напасување, легуминозни треви се 6-7 пати повеќе застапени и има 2 пати помалку плевели, во споредба со пасиштата кои несистемски се користат.

ВИДОВИ НА ПАСИШТА И НАЧИНИ НА КОРИСТЕЊЕ

При системското пасење, треба да се земат во предвид:

- продуктивноста на пасиштето и брзината на растење на тревата,
- бројот на парцелите,
- времето на испасување на одделните парцели-предели-прегони на целото пасиште од почетокот до крајот на пасењето,
- бројот на пасењата,
- бројот на животните, пресметани за единица површина,
- грижата за пасиштето за време на пасењето.

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА БРОЈОТ НА ЖИВОТНИТЕ НА ЕДИНИЦА ПАШНА ПОВРШИНА

Бројот на животните на единица пашна површина се определува од продуктивноста на самото пасиште, од должината на пашниот период, од дневната потреба на едно животно за зелена храна и од видот и возраста на животните.

Пример: продуктивност на едно пасиште е 500 кг зелена маса од декар, а должината на пасишниот период-200 дена во годината. За една овца е потребно дневно 7-8 кг зелена маса, а за целиот пасишен период-1500 кг. Од ова може да се заклучи дека за целиот период ќе биде потребно за една овца три декари.

ПОЧЕТОК И КРАЈ НА ПАСЕЊЕТО

Почетокот на посењето треба да се темпиран, кога најголемиот дел од тревите се наоѓаат во фаза на бретење до класење кај житните, и бутонизација кај легиуминозните растенија.

Во текот на есента, посењето треба да заврши не поцасно од 25-30 дена пред настапување на студовите. Касното посење во текот на есента пречи на растенијата да натрупаат резервни материи за зимата и тие полесно измрзнуваат од студовите. Од друга страна, прераното запирање со напасувањето исто така е штетно, бидејќи растенијата се развиваат бујно до настапувањето на студовите, и лесно изумираат преку зимата, особено при подебела снежна покривка.

ПОЧЕТОК И КРАЈ НА ПАСЕЊЕТО

- Како препорака е да секое ново пасење треба да започне, кога тревата ќе достигне височина од 10-12 см, а да престане кога тревата е испасена до височина од 3-4 см.
- Пониското пасење ги намалува приносите во следните напасувања, и во следните години.
- Голем број на набљудувања покажале дека при слободна паша животните изминуваат 6-10 км, од кои две третини отпаѓаат на празно одење. При некои случаи животните изминуваат уште по неколку километри за одење и враќање од пасиштето до трлото.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

Се разликуваат три вида на продуктивност:

- Нормална
- Фактичка и
- Општа

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

➤Под нормална продуктивност се разбира максималното количество на пасишна храна во хранливи единици и протеини, кои го добиваат животните од единица површина, без да се земе во предвид негативното влијание на пасењето врз понатамошната состојба и продуктивноста на пасиштето.

➤Под фактичка продуктивност се разбира количината на пасишна храна, конзумирана од животните за определен временски период. Таа се добива откако после окосувањето се одделат сите отровни и други видови треви, претежно плевели, за кои се знае дека нема да се конзумираат од одделните видови на животни.

➤Под општа продуктивност на пасиштето се подразбира количината на пашната храна, која се добива од 1 декар при 100% хранливост на растителната маса.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

Продуктивноста на пасиштата се
определува на два начини:

- со окосување или
- по зоотехнички метод.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

По првиот начин таа се се определува преку окосување на пробни површини. Пробните површини се определуваат најмалку по четири за секоја одделна растителна асоцијација. Секоја пробна површина треба да има најмалку 5 м². При помала пробна површина бројот на пробите се зголемува соодветно така за да се добие што поточна претстава за составот и продуктивноста на пасиштето.

Тревата се окосува на 5 см височина пред секое напасување. После окосувањето тревата се мери, суши и пак се мери. На ваков начин се определува: општата продуктивност, определена на почетокот на секое одделно напасување.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

- Фактичката продуктивност за цело пасиште се определува кога од општата продуктивност се извади неопасената трева после секое напасување, како и општо за целиот пасишен период.
- Односот помеѓу фактичката и општата продуктивност, помножен со 100 го дава процентот на искористувањето, или коефициентот на искористувањето на пасиштето за секое пасење или за целиот пасишен период.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

Предности на овој метод се:

- Можност за определување на општата и фактичката продуктивност на пасиштето,
- Прикладност за определување на продуктивноста за одделни периоди на мали парцели,
- Можност за утврдување на зависноста на продуктивноста од ботаничкиот и хемискиот состав на тревната растителност.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

- Недостатоците се состојат во сложеноста и во невозможноста да се применува на пасишта, обраснати повеќе или помалку со дрвја или ниска дабова растителност.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

- Продуктивноста на пасиштата по зоотехнички метод се определуваат преку пресметување на конузумираната од пасиштето храна од страна на животните, за подржување на животот и за продукција (млеко, месо, волна).
- Тука се земаат во предвид исто така и количината на окосената и исушената на сено или силираната трева, како и количината на концентрираната храна, која се дава дополнително на животните, додека се на пасиштето. Живата маса на секое животно се определува пред и после пасењето. За време на пасењето се водат општи забелешки за добиената од одделните животни продукција на млеко и др., кое се зема во предвид на крај при пресметување на општата продуктивност. Обично потрошената храна се пресметува во хранливи единици и сварливи протеини.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

Добрите страни на зоотехничкиот метод се:

- поголема точност,
- поедноставност на постапката за оценка на продуктивноста,
- прикладноста за различни видови на пасишта, вклучувајќи ги и обраснатите со дрвна растителност, за кои другите методи не се соодветни.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

- Недостатоци се:
- Ја дава само фактичката, но не и општата продуктивност на пасиштата.
- Може да се применува таму, каде стадото има постојан број на животни и пасе доволно долго на едно пасиште,
- Пасиштето треба да биде релативно еднородно како по состав, така и по приносите, кои се добиваат од него,
- Значително влијание врз резултатите од пресметките имаат и случајни фактори, како што е многу топло или ладно време, силен ветер, паразити, недостаток на доволно вода и др.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПРИНОСИТЕ И КВАЛИТЕТОТ НА ПАШАТА

- Значително поедноставен метод е методот на еднократно окосување на пасишната растителност непосредно пред цветањето на предоминантните видови треви на доволен број пробни површини. Пробните површини треба да се по 10 м² и да се по можност повеќе, за да може да се опфатат сите делови на пасиштето. Овој метод е погруб и понеточен, но за сметка на тоа, полесно е применлив, побрз и побарува помалку средства.

ВИ БЛАГОДАМ НА ВНИМАНИЕТО